

شریعت

په اوونۍ کې دوه ځله خپرېږي

د افغانستان اسلامي امارت مرکزی نشراتی ارگان

افغانۍ کرنسۍ د نړۍ په ۹
بهرینو کرنسیو کې راغلې
ده.
افغانۍ کرنسۍ د نړۍ په هغو
۹ بهرینو کرنسیو کې مقام خپل
کړی چې په تېرو ۱۲ میاشتو کې
یې د ډالر په وړاندې شواوخوا

افغانۍ د نړۍ په ۹ بهترینو اسعارو کې راغلې

۵.۶ سلنه ارزښت پیدا کړی
دی.
د یادولو ده چې دا په داسې حال
کې ده چې پاکستانۍ روپۍ د
نړۍ د ۹ کرنسیو څخه شاوخوا
۳۷ سلنه ارزښت بایللی
دی.

د تاسیس کال ۱۳۷۴ هـ. ش / دوهم پړاو / (۱۳۶) کڼه / پنجشنبه ۱۸ رجب المرجب ۱۴۴۴ هـ. ق / ۲۰ دلو ۱۴۰۱ هـ. ش / ۰۹ فبروري ۲۰۲۳ میلادي

سرپرست وزارت صحت عامه

با عملی شدن طرح جدید شفاخانه‌ها بهبود خواهند یافت

شریعت: طرح اصلاحات در شفاخانه‌ی جمهوریت، در نشست که به ریاست مولوی عبدالسلام حنفی معاون اداری ریاست الوزرا تدویر یافته بود، بررسی شد. دفتر مطبوعاتی ریاست الوزرا روز گذشته با نشر خبرنامه‌ی گفت: که طرح اصلاحات شفاخانه‌ی جمهوریت، بخشی از طرح وزارت صحت عامه برای آوردن اصلاحات در شفاخانه‌های رسمی است. این نشست به ریاست مولوی

جمهوریت که از سوی متخصصین آن اداره ارائه گردید، افزایش بستر، کارمندان اداری و مسلکی، ایجاد مراکز تربیوی متخصصین با ظرفیت تربیویه ۱۰۰۰ متخصص در هر دوره، افزایش بخش‌های مختلف، ایجاد ساختار مطابق معیارهای بین‌المللی و مصوونیت وظیفوی برای متخصصین در این شفاخانه در نظر گرفته شده است. به گفته سرپرست وزارت صحت عامه در حال حاضر هزاران نفر برای معالجه به خارج از کشور سفر می‌کنند، در صورت عملی شدن طرح یاد شده بخش قابل توجهی از امراض در داخل کشور معالجه می‌شوند و از خارج شدن اسعار به خارج کشور جلوگیری می‌شود... ۷ص

د بهرنیو چارو وزیر او د جاپان سفیر ترمنځ په لیدنه کې

تینگار وشو چې له نړۍ سره د تعامل لپاره باید مثبت گامونه واخیستل شي

شریعت: د هېواد د بهرنیو چارو وزارت سرپرست مولوي امیرخان متقي د افغانستان لپاره د جاپان هېواد له سفیر تاکاشی اوکاداسره وکتل. د باختر آژانس د خبر له مخې؛ په دغه کتنه کې په یو شمېر مهمو سیاسي مسایلو سربېره پر

اشتراک سفیر افغانستان در کنفرانس بین‌المللی مسئله سازی ادارات و پالیسی عامه در دوچه

کنفرانس بین‌المللی مسئله سازی ادارات و پالیسی عامه، در کشورهای رو به انکشاف در دوچه برگزار گردید. دکتر محمد نعیم وردک سرپرست سفارت افغانستان در دوچه، در این نشست، شرکت داشت. این کنفرانس... ۷ص

سفر هیئت بلندرتبه اداره خط آهن به ازبکستان

شریعت: هیئت بلندرتبه به رهبری ملا بخت الرحمن شرافت سرپرست اداره خط آهن روز گذشته عازم ازبکستان گردید. هدف این سفر، نهایی سازی روند انتقال مسوولیت‌های راه آهن حیرتان - مزارشریف به ازبکستان است. در این سفر، هیئت نمایندگان معاونیت اقتصادی ریاست الوزرا، ریاست تدارکات ملی و وزارت مالیه، نیز شامل اند.

خبرنامه می‌افزاید: قرار است، در جریان این سفر، در مورد انتقال مسوولیت‌های خط آهن حیرتان - مزارشریف به اداره خط آهن افغانستان و نهایی شدن توافق نامه انتقالات با آن کشور، گفتگوهای مفصلی صورت گیرد... ۷ص

سر مقاله

افغان ولس له خپلو ترکي او شامي وروڼو سره ژوره غمرازي لري!

د رارسېدلو خبرونو له مخې تېره ورځ په ترکیه او سوریه کې د منځ ته راغلې زلزلې په نتیجه کې د انساني تلفاتو شمېر زرگونو ته رسېدلی او هره شېبه په یادو ارقامو کې څه ناڅه زیاتوالي اعلانېږي. دا چې انساني توکم په ټولیزه توګه اصلاً یوه کورنۍ ده، همدا وجه ده چې د نړۍ په هره برخه کې بشریت ته رسېدلي زیانونه همېشه ډېر نور هم اغېزمن کوي او همدا راز له سوکالیۍ سره یې ډېر نور هم سوکاله وي. البته کله چې د ځینو وګړو ترمنځ یو څه نور مشترکات هم وي نو یاد اغېز لاسپسي زیاتېږي. بنا پر دې مور هم د اسلامي نړۍ له ګردو مسلمانو ملتونو سره د خپلو دیني معتقداتو، کلتوري نږدوالي او سیمه ایزو اړیکو له کبله نسبت له نورو ملتونو زیاتې او ژورې اړیکې لري. او همدا وجه ده چې اوس ټول افغان ولس د ترکي او شامي زلزلو ځپلو مسلمانو وروڼو په غم وېرچن او مصیبت ځپلو سره خپله ژوره خواخوږي څرګندوي. په دې لړ کې د افغانستان اسلامي امارت هم له یادو جهتونو سره د پوره غمرازیۍ او خپل توان سره سم د مالي مرستو اعلان کړی او مصیبت ځپلو ته یې ډاډ ګرځېدلی دی. دا په داسې حال کې چې افغانان له څه باندې څلورو لسیزو راهیسې نه یوازې د نړۍ د دواړو ختیځو او لویدیځو نظامي اتحادونو له خورا وحشي یرغلونو سره مخ او په مقاومت او جګړه کې انتباهي زیات وځپل شول او مادي وسایل او شتمنۍ یې په صفر ودرېدلې، بلکې پرله پسې ډول همدغسې اسماني افات هم ورته راپېښ شول. د مثال په ډول تېر کال په ژمي کې زلزلې، تېراوړي کې سیلابونو او تردې مخکې وچکالیو د افغانانو ژوند ژواک د بې وزلۍ وروستۍ کچې ته ورساو. مطلب دا چې اوس مهال افغان ملت په سخته بې وسۍ او تنګلارۍ کې راګرځېدی او همدا لامل دی چې خپلو مسلمانو وروڼو سره د خیر په چارو کې پوره ونډه نه شي اخیستلی. ګڼه حقیقت خو داده چې افغانانو د خپل دین او مذهب هغه سپارښتنې ډېرې په کلکه منلي چې ټول مسلمانان سره وروڼه او د هغه چا ایمان بشپړنه دی چې د نورو مسلمانانو له حاله بې پروا او ښه - بده یې ورته مهمه نه وي. که څه هم مسلمانان عموماً د همداسې خواخوږۍ احساس لري او که پر حکومتونو حساب ونه کړو نو د ولسونو ترمنځ لا هم د ټینګو اړیکو او اسلامي اخوت ارمانونه او تلوېسې ژوندۍ او څپانده دي. خو له بده مرغه دا د حکومتونو او سیاسي واکمنو کړیو ګناه ده چې ایښکي یو مسلمان امت یې په شپېتو برخو وپشلی، برمه کړی او له نورو مسلمانانو سره د دوستۍ او ورور گلوي پرځای دښمنۍ ته هڅولی دی. اوس دا حقیقت له هیچاپته نه دی چې په اسلامي نړۍ کې موجوده بدمرغي، انحطاط، ذلت او خورا ناوړه حالت د هغو حاکمانو د عمل نتیجه ده چې شپه ورځ د مسلمانانو د سرسخته دښمنانو فرمایشاتو ته سلامې ولاړ او تل د هغوی پلانونه تطبیقوي. تردې چې زیاترو خوږې د خپلو ګردو شتمنیو او خزانو چابیانې هم هماغو کینه کښو دښمنانو ته سپارلي... ۷ص

لغمان: نږدې ۶۰ جریبه دولتي ځمکه له غصب څخه خلاصه شوه

د لغمان د کرنې، او بولکولو او مالدارۍ ریاست مسوولین وايي چې د دغه ولایت په الینکار ولسوالۍ کې یې ۵۷.۴ جریبه ځمکه له غصب څخه

علاقمندي ترکمنستان برای خریداری بیشتر سنگ مرمر از افغانستان

شریعت: ترکمنستان خواهان خریداری واردات بیشتر سنگ مرمر ولایت هرات گردیده است. شیخ نور احمد اسلام جار والی هرات در نشستی که با سر قنصل ترکمنستان در شهر هرات داشت، به تشریح ظرفیت‌های اقتصادی و صنعتی این ولایت پرداخت... ۷ص

د زابل مستوفیت ۶۱ میلیونه افغانۍ عواید راټول کړي

د زابل د مستوفیت مسوولین وايي، چې د دغه ولایت مستوفیت د روان کال له پيله تراوسه ۶۱ ميليونه افغانۍ عواید راټول کړي دي. د دغه ولایت مستوفي مولوي نورالحسن محسن د باختر آژانس سیمه ییز خبريال ته وویل، چې د مالیې وزارت له لوري د ورکړل شوي هدف څخه یې شاوخوا ۱۲ سلنه زیات عواید راټول کړي، چې ټول ۶۱ میلیون افغانۍ کېږي. نوموړي همدارنگه وویل، چې د ۱۴۰۱ مالي کال... ۷ص

د شریعت ځانگړی راپور

تر دې مهاله د تیرې ادارې ۴۸۰ چارواکي او ګڼ شمېر علمي کدرونه هیواد ته راستانه شوي

د شعبان او رمضان په میاشتو کې د قرآن کریم د ترجمو او تفسیر د دورو په هکله اطلاعیه

ولاياتو کې د هیواد له شیوخو او جیدو علماء کرامو سره په اړیکو او د ترجمو د ځایونو په تنظیم بوخت دي او له پرلپسې مجلسونو او مشورو وروسته پرېکړې وشوې چې د مرکز کابل په کډون به د ټول هېواد په دوه سوه او دوه (۲۰۲) نظامي ځایونو کې او دغه راز به ژوندۍ بڼه په ملي راډیو تلويزيون ترسره کړی. ددغو چارو د سرته رسولو لپاره د افغانستان اسلامي امارت د ارشاد، حج او اوقافو وزارت د سرپرست شیخ الحدیث دکتور مولوی نورمحمد ثاقب په مشرۍ د وزارت د رهبرۍ په کچه یوه کمیته له تیرو څو اوښو راهیسې په مرکز او

د افغانستان اسلامي امارت د ارشاد، حج او اوقافو وزارت په پام کې لري چې د تیر کال په څېر دروان ۱۴۴۴ هـ ق کال د شعبان المعظم او رمضان المبارک په میاشتو کې د هېواد په نظامي مراکزو او دغه راز په ملي راډیو تلويزيون کې په پښتو او دري ژبو د قرآن کریم د ترجمو او تفسیر دورې

ننگرهار کې سلگونه روږدي کسان د درملنې په موخه راټول شول

شریعت: د جلال آباد ښار له بېلابېلو سیمو څخه ۲۰۰ تنه په نشه یي توکو روږدي کسان، دننگرهار د عامې روغتیا ریاست او د امنیې قومندانۍ د نشه یي توکو پر وړاندې د مبارزې مدیریت په همکارۍ راټول او د درملنې په موخه د ننگرهار معتادینو ۱۷۰ بستری زورغتون

فراه کې د څارې په نوم سلگونه روزل شوي مرغان طبیعت ته آزاد شول

په فراه کې د قطر هېواد د الجرافه خیریه بنسټ له کمب څخه تر ۳۰۰ زیات څارې (هبارې) مرغان له یو کال وروڼی وروسته د نسل د تکثیر لپاره په ازاده هوا کې پرېښودل شول. دغه مرغان د چاپېریال ساتنې ملي ادارې... ۷ص

تعليمي نصاب بايد دوخت د تقاضا مطابق عيار شي!

احمد منصور

تعليمي نصاب اوس ټولې نړۍ ته ډېر مهم دي او هر هېواد داسې يې عياروي چې نه يې له دين، نه يې له کلتور سره په ټکر کې وي او تر څنګ يې د عصر اړتيا وړ مواد پکې ځاي کول درک شوي وي خو په تاسف سره بايد ووايم چې زموږ د هېواد نصاب د څو يرغلونو سره بدل شوی د اشغالګرو له لور داسې مواد پکې ځاي شوي پکار وو چې مونږ يې د طرقۍ لوړو پوړيو ته پرې رسولي وای خو برعکس خوان نسل ته يي د دين اړوند شکوک ور پيدا کړي ، د پرديو له تاريخو يې آگاه کړي او په زړونو کې د غرب مينه ور اچولې البته ما خبره د مکتب د تعليمي نصاب کوله مدرسه کې هم ځينو مضمونو ته اوس اړتيا نه شته خو پکې دي او ځينې بايد پکې ځاي پر ځاي شي ، دا چې ليکنه را څخه اوږده نه شي په دې به تم شو چې دواړو مراکزو کې کوم مضمونونه ځاي شي، کوم لرې شي.

لومړی د مکتب اوسنی تعليمي نصاب ډېرې اصلاح ته اړتيا لري ځکه مخکې مو يادونه وکړه چې د مسلسلو يرغلونو لاسوهنه پکې ډېره ده همدا ډول ځينې کتابونه دې ور اضافه شي د احاديثو يو يا دوه کتابونه، د مبارک (عليه سلام) سيرت او اسلامي تاريخ دې د نصاب برخه او څو صنفونو کې تدريس شي ځکه محصلين مو د دين له آدرسه کم معلومات لري او ډېر کله دغه کمي بيا په مسايلو کې د شکوکو پيدا کېدو لامل کيږي او ډېر کله بي خوابه کيږي خواله رسنی کې يوه وډيو مخې ته راغله چې د کرکت پيشاور زلمي تيم په دویۍ کې يو مجلس جوړ کړی او يو هندي کمېډن/مزاقي يې ورته را بللی هغه له يوه پښتون لوبغاړي پوښتي چې څو کلن يي؟ پښتون ورته وايي ۲۲ کلن! بيا ترې پوښتي واده دې کړی؟ د پښتون جواب هو وي هندي کمېډن بيا ترې پوښتي پښتانه دومره ژر واده ولې کوي؟ پښتون خواب ورکوي چې کورنۍ يي ډاريږي څو خراب نه شي! دا جواب له يوه لحاظه که وگورو ښه دی خو په بل لحاظ غيرې مسلم داسې فکر کوي چې گواکی اسلام خداي مه کړه د شهوت پرستی دين دی ياد لوبغاړي که له اسلام معلومات درلودی ورته ويلي به يې وو چې نکاح د الله رب العزت امر او د نبي (عليه سلام) سنت دی او د کورني ژوند جوړېدا سالم نسخه ده نو ځکه په نکاح کې تلوار کوو.

د مدرسې نصاب کې که څه هم پکې اغيار لاس وهنه نه شي کولای ځکه د جوړېدا واک يې علماؤ سره وي خو ځيني مضامين داسې دي چې د اکثرو علماؤ په نظر د وخت اړتيا وه خو اوس يې په نصاب کې شتون هېڅ مفاد نه لري لکه منطق د دې مضمون يو وخت ضرورت ډېر وو او دور يې وو مخالفينو سره به پرې مناظرې ډېرې کېدې زما په نظر که د منطقو پر ځاي د نړۍ والو ژبو ، کمپيوټر زده کړې ته څو درجو کې ځانگړي ساعتونه خاص کړل شي. همدا ډول سيرت او اسلامي تاريخ هم د مهمو مضمونو له جملې وشمېرل شي، جالبه دا ده چې سيرت تنها اوس په څلورمه درجه تدريس کيږي او منطق دوه درې درجو کې شتون لري ځينې شايد ووايي چې سيرت له ځان سره هم مطالعه کولای شي خو بايد ووايو چې کوم باريکۍ او نکتي د استاذ له لور په تدريس کې درته معلوميږي په ځان ته مطالعې کې يې نه شې پيدا کولای او يو مهمه بله موضوع چې بايد مخکې مې يادونه کړې وى هغه د ليکوالۍ زده کړه ده بايد هم په ديني او هم په عصري مراکزو کې کورس يې جبري شي ځکه مونږ په دې برخه کې انتهايي غريبان يو دز مونږ ليکوالان عربي ليکوالانو ته په طعمه وي چې که څه وليکي مونږ به يې وژباړو زه وایم دا مهارت مونږ ولې ځان کې پيدا نه کړو تر کله به بل ته طعمه او انتظار کوو؟ بايد په هېوادنۍ ژبو کتابونه وليکو څو نور زموږ ډ کتابونو ژباړې ته ضرورت حس کړي .

دا او کېدای شي نور ډېر مواد وي چې ځاي کول ، لغوه کول يې هم اړتيا وي او هم مفيد تمام شي ما صرف هم دا درک کړل که تاسو محترمو ته معلوم وي بايد ويې نه سپمو مشرانو سره د مشورې او نظر په توگه يې شريک کړو.

د فرهنگي مبارزينو د پام وړ!

مولوي نورالحق مظهري

د ابوذر رضي الله عنه څخه روايت دى چې رسول الله صلي الله عليه وسلم وفرمايل: څوك چې په مسلمان پورې ناحقه خبره وتري چې دده عيب په ښكاره كوي الله تعالى به دى د همدغه خبري په خاطر د قيامت په ورځ دورځ ته واچوي.

نو كوښښ وكړه چې په هيڅ مسلمان پسې بې خايه خبري او تبليغات ونكړي او د هيڅ مسلمان د معيوب ښكاره كولو كوښښ ونه كړي چې خداى مه كړه په همدې سبب دورځ ته داخل نسې.

٦ - كوښښ وكړه چې د هر مسلمان په غياب كې د هغه دفاع وكړي په خاصه توگه د خپلو مشرانو او علماو كرامو؛ په حديث شريف كې راځي: ژباړه: اسماء بنت زيد وايي: ما د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه واورېدل چې ويل يې: هر څوك چې په غياب كې د خپل ورور د غوښو حمايت وكړي الله پاك به يې ارومرو د اور څخه آزادوي.

يعني څوك چې د خپل مسلمان ورور په غياب كې د هغه څخه دفاع وكړي، اتهامات ورڅخه ليري كړي او چاته يې د غيبت كولو اجازه ورنه كړي الله پاك به دى د قيامت په ورځ د جهنم د اور څخه وساتي.

٧- د هر چا سره بايد ستا دوستي او دښمني د الله لپاره او د دين پر اساس وي د قوم و وطن پر اساس بايد نه وي؛ رسول الله صلي الله عليه وسلم فرمايې: **«وَمَنْ بَطَأْ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يَسْرُحْ بِهِ نَسَبُهُ»**.[صحیح مسلم ٧٠٢٨] ژباړه: څوك چې عمل يې وروسته كړي نسب يې نسي وړاندې كولای.

يعني د چا چې عمل سسم نه وي او په عمل باندې مخ ته ولاړ نسي په نسب باندې مخ ته نسي تللاى.

٨- د خپل دعوت او مبارزې لپاره د مصلحتونو او حكمتونو څخه ډكې طريقې انتخاب كړه او په ښه ټكلاره حق د خلكو تر غوږو پورې ورسوه؛ الله جل جلاله فرمايې: ژباړه: په هغه خصصلت باندې دفع وكړه چې ډېره ښه وي نو هغه څوك چې ستا او دده تر مېنځ دښمني وي ستا سره به داسې سي لكه صميمي دوست.

يعني په ښه طريقه د خان څخه بدي دفع كړه تر څو ښه تاثير وكړي او دښمنان درته داسې وگرځي لكه صميمي ملگري او دوستان.

٩- نيك اخلاق غوره كړئ او د هر چا سره د نوي اخلاقو پر اساس مقابله وكړئ ځكه د نيكو اخلاقو غوره كول ددې تر څنگ چې خپل ډېر مثبت تاثيرات لري د انسان پر ښه توب او غوره والي باندې هم دلالت كوي په حديث شريف كې راځي:

إِنَّ مِنْ آخِرِكُمْ أَحْسَنَكُمْ خُلُقًا.[صحیح البخاري٦٠٢٩] ژباړه: يقيناً بهترينه ستاسي هغه څوك دى چې ښه اخلاق ولري.

١٠- د چاپلوسۍ او دوه مخي سياست څخه ځان وساتئ ځكه دوه مخى سياست او چاپلوسي د منافقينو عادت دى مسلمان بايد ځان ورڅخه وساتي؛ امام قرطي رحمه الله په خپل تفسير كې وايي: **إنما كان ذو الوجھين شر الناس**، لأن حاله حال المنافق، إذ هو متعلق با لباطل وبا لكذب.

[حاشيه صحيح ابن حبان]

ژباړه: دا چې دوه مخى انسان د ټولو خلكو شرير وبلل سو په دې خاطر چې دوه مخى انسان داسې دى لكه منافق؛ ځكه دوه مخى انسان په باطل او درواغو باندې چاپلوسي

حماقت او نښې يې

لومړۍ برخه / مطني عادل

دلته زيان لري كنه.

په قرآنكريم كې دحماقت غندنه

عقل ته په اسلام كې ډير ارزښت وركول شوى دى، آن تر دې چې الله تعالى عقل ته زړه ويلى دى: ژباړه:

بې له شكه دپخوانيو قومونو په هلاكت كې دهغه چا لپاره پند نښتى دى، چې زړه ولري.

يعني لكه يوانسان چې په زړه سره ژوندى وي، داسې مثال دعقل هم دى، څوك چه عقل نلري؛ لكه زړه چې نلري او هغه په مثال د مړه دى.

قرآنكريم دحماقت غندنه كړې ده لكه الله تعالى چې د دوزخيانو په اړه فرمايي: ژباړه:

او په تحقيق سره موږ د جهنم لپاره ډير پيرانان او انسانان داسې پيدا كړي دي، چې دوى زړونه لري، خو د شي درك پرې نه شي كولاى، دوى سترگې لري خو شى په ليدلاى نه شي او دوى غوږونه لري خو شى پرې اوريدلاى

كوي.

١١ - د خپل اسلامي نظام څخه دفاع وكړئ ځكه دا نظام په ډېرو قربانيو باندې راغلى دى او د اسلامپالو لپاره يواځني خاله ده، كه خداى مه كړه ددې نظام په سمبالولو او ساتلو كې ناكم راځو دا به موږ ته د ټول وخت لپاره د محروميت معنى ولري او د نورو منصرفو انسانانو خبري به راباندې جوړي سي چې دين د حكومتولۍ څخه بېل بولي او اسلام د نظام چلولو لپاره كافي نه بولي.

د اسلامي نظام او مسلمان باچا په ارزښت باندې بايد موږ خپل سر خلاص كړو او خپل ټول توان د اسلامي نظام ساتلو او مسلمان باچا پلوى لپاره وكاروو؛ په اثر كې راځي:

عن عثمان بن عفان رضي الله عنه أنه قال: إن الله ليزع بالسلطان ما لا يزع بالقرآن.[شرح سنن أبي داود لعبدالمحسن العباد]

ژباړه: حضرت عثمان رضي الله عنه فرمايې: الله پاك په باچا باندې داسې شيان دفع كوي چې په قرآن باندې يې نه دفع كوي.

يعني مسلمان باچا دومره مهم دى چې ډېرى جرائم او تخلفات دده په ذريعه باندې د ټولني څخه ختميږي هغه چې په قرآن باندې نه ختميږي ځكه ډېر خلك قرآن لولي او تلاوت يې كوي خو هيڅ ورڅخه نه متاثره كيږي سره ددې چې په قرآن كې د گناه كوونكو او مجرمينو لپاره ډېرى سزاگانې هم راغلي دي خو د مسلمان باچا له وېرې باچا مجرمينو ته عملا مجازات وركوي له همدې امله په اسلامي نظام كې د جرمونو كچه ډېره ټيټه وي.

نو اوس چې الله تعالى موږ ته اسلامي نظام راكړى دى بايد دفاع يې وكړو او ترڅنگ يې ودرسيرو ترڅو مو نظام سمبال او ټينگ سي.

١٢- تقوى غوره كړئ! تقوى د هر مسلمان لپاره لازمه ده خو د مبارز لپاره تقوى ځكه په نسبي ډول ډېره اړينه ده چې په تقوى باندې د مبارز په كړنو كې بركت او معنويات پيدا كيږي چې په نتيجه كې به يې استقامت په برخه سي او په مبارزه كې به يې الله تعالى خاص او ځانگړى چټك تاثير كښيږدي.

په آخره كې درته وایم: دا نظام هم د خدمت دى هم غيرت بناء چې څومره مو په هره برخه كسي خدمت په طاقت وي ويې كړئ او چې څومره مو توان وي خانونه غيرتمند ونيسئ.

په اسلامي نظام كسي د هرچا مثبت ليدلوري ته په درنه سترگه كتل كيږي نو ځكه د هر مسلمان مبارز ليكنه، وينا او مشوره ارزښتناكه بلل كيږي او اعتبار وركول كيږي.

په اسلامي نظام كې فعال شخصيتونه ځكه ډېر مهم دي چې نظام په خپل سمبالښت او پرمختگ كې هغوى ته اړتيا لري او د نظام په اداري تشكيلاتو كې ددوى شتون د قوت سبب او د بقاء علت جوړېدلای سي.

له همدې امله هر مسلمان مبارز چې مخكسي د ټولني د اصلاح لپاره څومره مبارزه كوله اوس يسي بايد د نظام سره په همړغۍ څو برابره وكړي او چې هر با غيرته وكړي په كومو ځايونو كې شرعي غيرت كا اوس يې بايد د مسئولينو سره په مشوره نور هم غښتلى كړي.

نور بيا ان شاء الله تعالى.

د سعودي په رياض ښار کي يو شتمن کس اوسيده، کله چي يې د مرگ شيبې رانږدې شوې، نو خپل اولادونه يې راوغوښتل او څه وصيتونه يې ورته وکړل. مشر زوی ته يې وويل: ما په پته له يوې فيلپينی ميرمنې سره واده کړی دی، دغه يې پته ده، نوموړې د فيلپين په يوې اسلامي سيمه کي اوسيږي. زويه! د هغې په حق کي زما غاري خلاصي کړئ (د ميراث حق يې ورکړئ).

پلار يې وفات شو، مشر زوی او نور ورونه يې قاضي ته د ميراث ويشلو لپاره حاضر شول، مشر زوی ته يې د پلار وصيت ورپه ياد شو او قاضي ته يې ټول حال ووايه. قاضي ويل: د ميراث ويش دې تر هغه وخته پورې وځنډول شي، تر څو چي ستاسو ميره حاضرېږي. ورونو مشر ورور فيلپين ته وليږه. هغه د خپلې ناوې مور لتون پيل کړ، او تر سخت لتون وروسته يې هغه او د هغې کور پيداکړ. دروازه يې وټکوله کړی وروسته يوه باحجابه ښځه را ووتله، ځوان خپلي ميرې ته ځان معرفي کړ. هغې وويل: هوا زه ستا د پلار ښځه يم او خبر مې تر لاسه کړ چي ستا پلار وفات شوی دی، الله سبحانه وتعالی دې يې وبخښي .

د وفادارې ميرمنې صداقت

فريده احمد مبارز

ځوان ورته وويل: موري! د قاضي امر دی چي تاسي بايد د ميراث ويشلو پر مهال حضور ولړئ، بناءً ته بايد زما سره رياض ته ولاړه شې. ښځي ويل: ښه دی، د سفر تياری يې وکړ او رياض ته روان شول. بله ورځ د ميراث ويشلو لپاره ټول د قاضي حضور ته حاضر شول. ښځي ته د خپل خاوند په ميراث کي اته (۸) لکه ريال ور ورسيدل. ښځي له مشر زوی څخه وغوښتل چې د عمرې لپاره يې مکې ته بوځي، هغه هم د خپلي مور غوښتنه ومنله او د عمرې ادا کولو په نيت روان شول. له عمرې ادا کولو وروسته ښځه له خپل نيکه سره بيرته خپل پلرني ټاټوبي فيلپين ته روانه شوه.

وروسته له (۴) کلونو يې مشر زوی هيله لرله چې د خپلې مور سره ليدنه وکړي او فيلپين ته سفر وکړي. ځوان فيلپين ته روان شو کله چې خپل د مور کور ته ورسيده، ويې ليدل چې د کور دننه او بهر هيڅ نوی بدلون او بيارغونه نه ده راغلې. لکه څنگه چې يې کور په لومړي ځل ليدلی وو، پر هم هغه حالت پاته وو. زوی يې ځيني وپوښتل: موري! په ميراث کي چي کومي پيسې تا ته

فيمينزم (Feminism)

دويمه برخه / لطف الرحمن قمرې

واخيست كوم چې په ټولنه كې د ښځينه د تاثير او اغيز اساسي ټوكي و او په ټولنيز مشاركت كې يې د ښځې ونډه څرگنده كړې وه.

اسلام د كایناتو په اړه ځانگړی نړی لید لري، او د اسلام ټول كلي او فرعي احكام پر همدغه نړي لید ولاړ دي، د اسلام له نظره د نارينه او ښځينه جوړه هم د كایناتو د نورو جوړو په شان د انساني نوع د بقاء، لپاره په ځانگړي جوړښت او دندو سره رامنځ ته شوې ده. الله تعالی فرمایي: (
ژباړه: مونږ له هر څه نه دوه جوړې پيدا كړي دي ترڅو تاسې پند واخليئ. لكه څرنگه چې په نورو حيواناتو يا نباتاتو كې د ښځينه او نارينه دندې سره توپير لري په همدې توگه په انسان كې هم د نارينه او ښځينه دندې د هغوي د جوړښت له وخته او پر هماغه اساس ويشل شوي دي او همدا د انساني نوع د بقاء، اساسي لامل دی او په دې دندو كې د هر ډول گوتووهلو سره به انساني نوع د خطر سره مخ كيږي، وروسته به د دې مدعا ښكاره شواهد وړاندې كړو. دلته د يادوني وړ ده چې فيمنستان په عمومي توگه دغه كلي نړی لید په پام كې نه نيسي او هڅه كوي چې د دې په غياب كې په وړو وړو مسايلو (حقوقو يا مسؤليتونو) قضاوت وكړي.

چې ډير ځله ساده لوحه او بې علمه خلك هم دا انگيري، چې گواكې د دوي خبره سمه ده. اسلام د ښځينه او نارينه تر منځ په ذاتي مساوات او وظيفوي ويش قايل دی، له همدې كبله اسلام . كله چی نارينه او ښځينه مسئوليتونه او حقوق بيانوي، هلته بيا د پورتيي اصل پر اساس يو ځانگړی اندول په نظر كې نيسي.كوم حقوق يا مسئوليتونه چې د انساني ذات پورې تړلي دي، هلته ښځينه او نارينه سره يو شانه دي، الله تعالی فرمايي:
ژباړه: اې خلكو موږ تاسو له يوه نارينه او يوې ښځينه څخه پيدا كړئ او بيامو تاسو قومونه او قبيلي وكړخولئ، ترڅو چې تاسو يو بل سره وپېژنئ. په حقيقت كې دالله ج په وړاندې ستاسو څخه تر ټولو زيات عزتمن هغه څوك دی چې هغه په تاسو كې تر ټولو زيات پرهيزگار وى. [د حجرات سورت (۱۳) ايت]
خو په كوم ځاى كې چې د ټولنيزې دندې او وظيفې پر اساس مسئوليت يا حق وركول كيږي، هلته بيا د دندې په تناسب مسئوليت يا حق وركول شوی دی. د دنيا په هيڅ قانون كې هم دا نشته چې د حقوقو په وركولو كې دې د شخص اجتماعي وظيفه په نظر كې ونه نيول شي. په دې توگه چيرته چې په اسلام كې د ښځينه او نارينه تر منځ په حق يا مسئوليت كې يو تړله د فضيلت خبره رامنځ شوې ده، هغه ذاتي ،فضيلت نه بلکي وظيفوي فضيلت دی. الله تعالی فرمايي:
ژباړه: او څه چې الله ج ستاسو

شريعت

ورسيدلې هغه دي په څه شي مصرف كړلې؟ ميرې يې ورته وويل: زما سره راڅه چې د ښار مركز ته ولاړ شوو. د ښار مركزته په تلو سره د اسلامي زده كړو يو مركز ته ورسيدل.

چې په مركز كې دارالحفاظ، مدرسه او يتيم خانه موجوده وه. هغې وويل: لوړ وگوره او د مركز نوم ولوله! ځوان وكتل چې د مركز پر لوحه يې د پلار نوم ليكل شوی وو، ميرې يې وويل: زويه! دا مركز مې ستا د پلار په نوم كړ، تر څو د هغه لپاره ټاپاتي صدقه شي. ځوان وژړل او له خپل پلار سره ددې ښځې په اخلاص او وفاداری حيران شو. ځوان چې كله له فيلپين څخه رياض ته راستون شو، نو په هماغه ورځ يې له خپلو ورونو سره وكتل او هغوی ته يې ټوله كيسه وكړه. ټولو ورونو په اتفاق سره د خپل پلار لپاره د اصال ثواب په خاطر پنځه (۵) ميليونه ريال يو ځاى كړل د خريه كارونو او پروژو يو مؤسسه يې پرې تاسيس كړه. سبحان الله! دې ښځې دوی ته په دې نړی كې وفاداري او د آخرت مينه ور وښودله.

۲۰ دلو ۱۴۰۱هـ.ش

علم الفريضة كوم

علم ته وايي؟

امين ورداك

امام محمد غزالي (رحمة الله عليه) په كيمياى سعادت كې هغه حديث شريف ته څومره ښه تفسير وركړى چې حضرت محمد (صل الله عليه و آله و سلم) فرمايلي: ((طلب العلم فريضةً على كل مسلم و مسلمة)) ژباړه: حاصلول د علم فريضة ده پر هر مسلمان او هرې مسلمانې.

خو دلته پوښتنه دا پيدا كيږي: چې (علم الفريضة) نو كوم علم دى؟ همدغې پوښتنې ته امام غزالي صاحب داسې تفصيلي ځواب وپلى : په دغه علم كې د علماؤ تر منځ اختلاف دى او هغه داسې؛ متكلمين وايي چې دا (علم الكلام) دى؛ ځكه چې معرفت د حق تعالى په علم كلام سره حاصلېږي.

فقهاء بيا وايي چې نه! دا (علم الفقه) دى؛ ځكه چې حلال او حرام د فقهي په واسطه پېژندل كيږي.

محدثين كرام وايي: دا (علم الكتاب والسنة) دى؛ ځكه چې اصل د شرعي علومو همدغه دوه دي.

صوفيان بيا وايي چې نه! دا (علم تصوف) دى؛ ځكه چې الله پاك ته د بنده لاره د هغه له زړه څخه پيلېږي.

كواكي هر چا د خپل علم تعظيم كړى او خپل مسير (علم الفريضة) گني؛ مگر موږ بيا بل ډول تعريف لرو او هغه داسې : موږ به د زمان او مكان مطابق تحليل كوو او هر علم به پر خپل ځاى فرض، يا واجب گڼو.

د پېلكې په توگه: كه يو كافر د ځاښت پر مهال مسلمان شي او يا نابالغ كس بالغ شي نو په دغه وخت كې پر ده يوازې د ((لا اله الاالله محمد رسول الله) پر مانا پوهېدل او بيا پر هغې د زړه تصديق فرض دى، نه نور علوم.

لاندي فرمايي چې: كه يو كس د ځاښت پر مهال مسلمان او بيا د كليمې پر مانا پوه شو، نو پر ده د ماسپښن د لمانځنه فرضيات فرض دي چې زده يې كړي، ورپسې په خپل خپل وخت مازديگر، مانبنام، ماسخوتن او سهار.

تفسير ته ادامه وركوي او فرمايي: كله چې يو څوك مالك د نصاب شي، نو پر هغه دغه وخت فقط د زكات ادا كولو شرائط او اركان فرض كړخي، نه نور علوم.

چې حج ته اراده وكړي، نو بيا د حج د شرائطو او اركانو زده كول پرې واچيږي.

چې كله د رمضان مياشت را ورسېږي نو د رمضان اړوند موضوعات ورباندې فرضيږي.

لاندي بيا له علم اديان څخه علم الايدان ته وتلى او هلته هم همدغه حديث شريف تطبيقوي! د طبيب لپاره طبابت فرض گڼي، د تاجر لپاره د تجارت اصول او د كاسب لپاره د صنعت شرائط او اصول فريضة بولي ؛ بيا د اميرالمؤمنين حضرت عمر فاروق هغه دُزې هم استدلال كړخوي چې د راكړې وركړې په شرعي اصولو ناخبرو تاجرانو ته به يې تحديراً وركولي او هغوی به يې لومړى د تجارت د علم زده كولو ته اړباسل، بيا به يې په بازارونو كې د كار بار اجازه وركوله.

دغه ستر نابغه (رح) دومره غرق تللى چې ان د غاښونو پر ډاكټر يې هم د غاښونو علم واجب بللى او پر حجام د حجامت او بيا يې فرمايلي چې: پر دوى فقط خپل خپل علوم واجب دي، نه دا چې يو د بل علوم به خامخا زده كوي.

تصوف ته هم ورغلى او هلته يې فقط دومره علم فرض عين گڼلى چې زړه بايد له كينې، حسد او كبر څخه خالي وي او علاج يې هم فرض عين گڼلى دى.

علم البيع، رهن، سلم او اجاره يې كفايي بللي ،فقط پر هغوى يې واجب گڼلى چې نېغ په معاملاتو كې مشغول (يانې تاجر يا دوكاندار) وي.

د اعتقاد په برخه كې يې فقط د شك في الذات والصفات ليرې كولو كې علم العقائد فرض عين گڼلى.

خلاصه دا چې امام غزالي (رحمة الله عليه) هر هغه علم فرض گڼي چې انسان يې عمل ته حاجت لري! يانې دى وايي چې؛ هر څوك كه په هر فن كې كار كوي، پر هغه د همغه فن علم فرض دى خو پدې شرط! چې فنون د شريعت په چوكاټ كې وي، نه بهر! كواكي په حرامو صنعتونو او فنونو كې فرضيت نشته.

يادښت: امام غزالي (رحمة الله عليه) هغه خلك غرق كړي چې دنياوي علوم مباح گڼي او الحمدلله زما د هغې مقالې هم ښه تصديق وشو چې عنوان يې ؤ((څوك وايي چې دنياوي علم مباح دى؟)) زما د دې مقالې له چاپيدلو مياشت وروسته د كانونو او صنايعو وزير (شيخ صاحب شهاب الدين دلاور) هم دنياوي علوم لازمي وگنل او د اباحت له تعصيي محدودې څخه يې پاك وايستل.

گمرکونو کې بهرنیو موسسو ته گمرکي معافیت ورکړل شوی

ورکړ. مالیې وزارت تیره ورځ په خپله توپیر پناه د یوې خبرپاڼې په خپرولو سره لیکلې، چې په تېرو ۱۵ میاشتو کې د افغانستان د ټولو ۷۰۰۰ مخ مالیې وزارت د هېواد په گمرکونو کې ټولو بهرنیو بنسټیزو او انجینرانو ته چې د بشري مرستو په برخه کې فعالیت کوي د گمرکي معافیت خبر

د کندهار د اطلاعاتو او فرهنگ بنوونیز مرکز پراختیا شوه

د کندهار د اطلاعاتو او فرهنگ ریاست مسوولین وايي، چې د دغه ریاست بنوونیز مرکز پراختیا شوه. دغه پروژه جوړو شویو مراسمو په همدې موخه جوړو شویو مراسمو

کندهار کې یو بند جوړ شو

شریعت: د کندهار په ارغستان ولسوالۍ کې د ۹۰ زره ډالرو په لګښت جوړ شوی، چې ۲۷۶ کورنۍ به یې له اوبو څخه ګټه واخلي. د نوموړي بند په وینا، دغه بند ۱۱۰ مترو په اوږدوالي او ۱۲ مترو په لوړوالي جوړ شوی، چې ۴۰۰ زره متره مکعبه اوبه زېرمه کولای شي.

د بلخ د پولیسو له روزنیز مرکز څخه لسګونه سرتېري فارغ شول

شریعت: د بلخ د پولیسو له بنوونیز او روزنیز مرکز څخه ۷۲ پولیس له یوې میاشتې زده کړو وروسته فارغ شول. په همدې موخه جوړو شویو مراسمو کې د بلخ د بنوونیز او روزنیز مرکز قومندان مولوي فضل الرحمن نصرت فارغو شویو کسانو ته د مبارکې ترڅنګ

کابل ښار کې یوه ټوټه ځمکه له غصب څخه خلاصه شوه

شریعت: د کابل په لسمه ناحیه کې لسګونه متره ځمکه له غصب څخه خلاصه شوه. د کابل ښار د لسمې ناحیې مرستیال قاري عبدالحمید شهبانزي رسنیه ته ويلي، چې د لسمې ناحیې اړوند د تایمې سابقه څلور لاري سیمه کې، غصب شوي شنه سیمه تر پېژندلو وروسته بېرته راوګرځول شوه. د سرچینې

ننګرهار کې ۵۰ سرتېري فارغ شول

محمد نظامي فارغ شویو سرتېرو ته په ویناکې وویل: (تاسې د اسلامي نظام، مقدسې خاورې او ملت ساتونکي یاست د ملت کړی باور وساتئ او د خپلو مشرانو اطاعت وکړئ). د مراسمو په پای کې فارغو سرتېرو ته د مسوولینو له لوري تصدیق پانې ورکړل شوي.

معاون اداري ریاست الوزرا به مشکلات باشندگان ولایت کندز رسیدگی می شود

شریعت: معاون اداري ریاست الوزرا در دیدار، با جمعی از علماء، مسوولان و مجاهدین ولایت کندز، وعده سپرد که به مشکلات باشندگان این ولایت رسیدگی صورت می گیرد. دفتر مطبوعاتی ریاست الوزرا روز گذشته بانشر این خبر گفت: که مولوی عبدالسلام حنفی معاون اداري ریاست الوزرا، با ملا رحمت الله محمد اکا قوماندان قول اردوی ۲۰۳ منصور، مولوی حبیب الرحمن صهیب معاون والی کندز و جمعی از مسوولان و مجاهدین آن ولایت، دیدار نمود.

د کنګل شویو شتمنیو په اړه دې امریکا سره قانوني خبرې وشي

د افغانستان بانک د تفتیش کمېټې رییس وايي، چې د افغانستان د شتمنیو د هغو ۳۰۴ بېلابېلو ډالرو د ساتنې لپاره چې د سپتمبر د یوولسمې د برید د قربانیو کورنیو ته ځانګړي شوي دي، اړتیا ده چې د افغانستان بانک د امریکا له قانوني شورا سره خبرې وکړي. محرابي وايي چې دغه خبرې به د امریکا په قضايي بهیر د افغانستان د شتمنیو په ساتنه کې مرسته

د اروپايي ټولني ځانګړي استازولي د اروپايي ټولني غړي هېوادونه افغانستان کې د ناچاوده توکو پاکولو ته ژمن دي

د افغانستان لپاره د اروپايي ټولني ځانګړي استازولي مرستيالي پرون د هیلو ترست ماین پاکي موسسې له مشرتابه سره په افغانستان کې د ناچاوده مهماتو پر موضوع خبرې وکړې. رافایله لودیچي پر خپله ټویټر پاڼه لیکلي، د افغانستان په هر ولایت کې د جګړې د میراث په توګه لا هم ناچاوده مهمات پیدا کېږي. د هغې په وینا، د اروپايي ټولني غړي هېوادونه په افغانستان کې د ناچاوده توکو پاکولو او د افغانستان له خوندیتوب سره مرستې ته ژمن دي. د سره صلیب نړیوالې کمېټې ټبر کال ويلي وو... ۷مخ

یو شمیر ولایتونو کې له نږدې ۱۴ زره اړمنو کورنیو سره مرسته وشوه

۱۲ ټانکره بې کیفیته تیل بېرته ایران ته مسترد شول

شریعت: دستنډر ملي ادارې په اسلام قلعه بندر کې (۱۲) ټانکره بې کیفیته تیل (ډیزل او پترول) ایران هېواد ته بېرته مسترد کړل. دستنډر ملي ادارې له لوري په هرات

د هېواد په کچه ۷۵ زره معتادین د درملنې په موخه راټول شوي

د کورنیو چارو وزارت د نشه یي توکو پروړاندې د مبارزې معین عبدالحق آخنډزاده له مل پلاوي سره د امیرالمومین حفظه الله د فرمان د پلي کولو په موخه غزني ته د سفر په ترڅ کې یوې غونډې ته په وینا کې وویل، چې د هېواد په کچه له مخدره توکو سره د مبارزې پر وړاندې ۳ زره ۷۰۰ عملیات ترسره کړي دي. په یاده غونډه کې د کورنیو چارو وزارت له مخدره توکو ... ۷مخ

د ځوانانو چارو معین ځوانان باید د خپل اسلامي نظام ملاتړ وکړي

راشد وویل، چې ځوانان زیاته انرژي لري او باید خپلو خلکو او ټولني ته کار وکړي، ترڅو ځوان او ټولنه د نورو له احتیاج څخه خلاصه کړي. نوموړي زیاته کړه، چې ځوانان باید د خپل شته اسلامي نظام ساتنه وکړي، ځکه موجود نظام د ولس څخه جوړ دی او دغه نظام به د ځوانانو په ملاتړ راپورته کېږي. هغه وویل، چې اسلامي امارت ... ۷مخ

نماینده وزارت خارجه در هرات سهولت های بیشتری در صدور ویزای ایران ایجاد کرد

شریعت: نشستې به منظور تسهیل و تسریع روند دریافت ویزای ایران برای شهروان افغان در هرات برگزار گردید. این نشست با حضور مولوي شیر احمد عمار مهاجر رییس نمایندگی وزارت خارجه در هرات، صدیقی فر جنرال قنصل جمهوری اسلامی ایران در هرات، وحیدالله سلطانی آمرتوریزم ریاست اطلاعات و فرهنگ و

په کنډز کې د څه باندې ۷۳ زره ډالرو په لګښت د یوې پروژې چارې پیل شوې

د کندهار له حکیمیه مدرسې ۳۵۰ تنه فارغ شول

د کندهار د حکیمیه مدرسې له بېلابېلو څانګو څخه ۳۵۰ تنه فارغ او د فضیلت پکړۍ ور په سر شوي. د باختر آژانس د خبر له مخې؛ په همدې مناسبت د دغه ولایت په مرکزي عیدګاه جومات کې د دستار بندۍ ځانګړي مراسم نیول شوي وو، چې په کې د پوهنې وزارت سرپرست مولوي حبیب الله آغا، د لورو زده کړو وزارت سرپرست مولوي ندا محمد ندیم، د کندهار والي حاجي محمد یوسف وفا او زوګونو هېوادوالو ګډون کړی وو. د پوهنې وزارت سرپرست مولوي حبیب الله آغا وویل: لکه څنګه چې د دې اسلامي او شرعي نظام راوستل پر ټولو فرض عین و، اوس همداسې د دې نظام دوام، ساتل او

شریعت جریده د اسلامي مبارزې یو رسا غړی او رښتینې هینداره ده، نو له ټولو مخلصو او با احساسه دعوتګرانو او درمنو لیکوالانو هیله من یو چې مور سره خپلو قلمي همکارو ته دوام ورکړي.

توجه!

ایمان شما اجازه نخواهد داد که اوراق حامل چنین کلمات مقدس را به بی حرمتی بگذارید!